

หลักเกณฑ์การประกวดผลงานสารคดีเชิงข่าว 'รางวัลสายฟ้าน้อย' ครั้งที่ ๓

โดย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๐

สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยได้จัดให้มีการประกวดผลงานสารคดีเชิงข่าวประจำปีพ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่มีคุณภาพของนิสิตนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
๒. เพื่อเตรียมความพร้อมของนิสิตนักศึกษาก่อนเข้าสู่วิชาชีพ
๓. เพื่อประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานเอกชนที่สนับสนุนโครงการฯ

ประเภทรางวัล

๑. สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง

- ๑.๑ รางวัลดีเด่น โล่เกียรติยศ และเงินรางวัล ๑๕,๐๐๐ บาท ๑ รางวัล
- ๑.๒ รางวัลชมเชย โล่เกียรติยศ และเงินรางวัล ๗,๕๐๐ บาท ๒ รางวัล

๒. สารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์

- ๒.๑ รางวัลดีเด่น โล่เกียรติยศ และเงินรางวัล ๒๕,๐๐๐ บาท ๑ รางวัล
- ๒.๒ รางวัลชมเชย โล่เกียรติยศ และเงินรางวัล ๑๒,๐๐๐ บาท ๒ รางวัล

หลักเกณฑ์การตัดสิน

คณะกรรมการ จะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. คุณภาพ (Quality) กระบวนการผลิตมีการค้นคว้าข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริง แหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้ ประเด็นและแง่มุมมีความสมดุลรอบด้าน เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความเห็นหรือให้ข้อมูลอย่างทัดเทียมกัน เนื้อหาเป็นเรื่องใกล้ตัว ใหม่ ทันสมัยและสมบูรณ์ในเชิงข่าว (๕Wh +H)

๒. คุณค่า (Value) นำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้เกิดสิ่งดีงามในสังคมไทยหรือสื่อความหมายชี้ให้เห็นผลกระทบเชิงเศรษฐกิจหรือเชิงสังคม โดยส่วนรวม มีศักยภาพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์หรืออาจนำไปสู่การแก้ไขหรือป้องกันมิให้เกิดปัญหาดังกล่าวในอนาคต

๓. ผลงาน (Performance) การเดินเนื้อหากระชับ ชัดเจน นำเสนอโดยใช้ศาสตร์และเสน่ห์ของวิทยุและโทรทัศน์ได้อย่างน่าสนใจ

๔. จรรยาบรรณ (Code of Ethics) เป็นต้นฉบับของผู้ส่งเข้าประกวด ไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีสำนึกในจริยธรรมและสะท้อนความรับผิดชอบในการนำเสนอ

ความเห็นคณะกรรมการตัดสินให้ถือเป็นที่สุด

ผู้สนับสนุนการประกวด บริษัททรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

การส่งผลงานเข้าประกวด

ผู้ส่งผลงานเข้าประกวดต้องเป็นนิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ สามารถผลิตงานในนามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกลุ่มละ ๕ คน โดยสามารถมีอาจารย์ที่ปรึกษาได้กลุ่มละ ๑ คน และส่งได้ไม่จำกัดจำนวนชิ้น ผลงานแต่ละชิ้นความยาวระหว่าง ๓-๕ นาที

หลักฐานการส่งผลงาน

๑. วิทยุกระจายเสียง บันทึกลงตลับเทป (Cassette) หรือแผ่นบันทึกข้อมูล (Compact Disc: CD) จำนวน ๖ ม้วน/แผ่น ต่อหนึ่งผลงานที่ส่งประกวด

๒. วิทยุโทรทัศน์ บันทึกลงแผ่นบันทึกข้อมูลภาพ (Video Compact Disc: VCD) จำนวน ๖ แผ่น ต่อหนึ่งผลงานที่ส่งประกวด

๓. รายละเอียดของผลงาน ประกอบด้วย

๓.๑ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้จัดทำ เบอร์ติดต่อ ชื่ออาจารย์ผู้รับรอง และชื่อสถาบันการศึกษาที่สังกัด

๓.๒ บทคัดย่อสรุปเรื่องราว พร้อมเหตุผลประกอบในการนำเสนอผลงานดังกล่าว ความยาวไม่เกิน ๑ - ๒ หน้า โดยอธิบายในประเด็นดังนี้

(๑) วัตถุประสงค์ในการเสนอผลงาน

(๒) ความเด่น ลักษณะเฉพาะหรือความพิเศษของผลงาน

(๓) คุณค่าของผลงาน

๓.๓ บทสมบูรณ (Script) ของผลงาน

๔. ส่งผลงานมายัง สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ๕๓๘/๑ ถนนสามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๓-๘๔๘๙ และ ๐-๒๒๔๓-๘๔๘๘ ภายในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐

การตัดสินและประกาศผล

๑. คณะกรรมการตัดสินประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากวงการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และนักวิชาการสาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จำนวน ๕ คน

๒. ประกาศผลการตัดสินและมอบรางวัลในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๐

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

ผลการประกวดสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ รางวัล"สายฟ้าน้อย" ครั้งที่ 3 ประจำปี 2550

รางวัลสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง

รางวัลดีเด่น ได้แก่ เรื่อง "การล้มของโซห่วย...การล่มสลายของวัฒนธรรมชุมชน"

โดยทีม พิราบน้อยเชิงคอย จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (น.ส. ศิสรรัตน์ สร้อยญาณะ,
น.ส.ชนิกา เพ็ชรมาศ, นายภัทรคนัย เทศสุวรรณและ นายจักรเพชร กุนทอง)

รางวัลชมเชย ได้แก่

1. เรื่อง "ไอ้ไอ่ ย่าโม วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้"

โดยทีม เสกสรรค์ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (น.ส.ชนิษฐา หนูกลาง,
น.ส.จารุณี อินทุณฑ์, น.ส.ชุติมา ชาพันธุ์ และนายเฉลิมพร อุดนอก)

2.เรื่อง "ตำนานแห่งชุมชนเพื่อฝันป่าภูคือ ภูกระแต"

โดยทีม MC. MSU จาก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(นายประณต แสงประเสริฐ ,นายอินันท์ คำฤทธิ์และนายอนันต์ วงศ์วัฒนชัย)

รางวัลสารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์

รางวัลดีเด่น ได้แก่ เรื่อง "อาดมา..คือ พระผู้หญิง"

โดยทีม RAISOM 50 จาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

(นายสุภวินท์ เสรีจกิจ, นายณัฐพล พลาารชุน, นายจิรเมธ พงศบริพัตร, นายพรสวรรค์ เนินหนูและ
น.ส. สาวิตรี เลิศหิรัญวิช)

รางวัลชมเชย ได้แก่

1. เรื่อง "บาดแผลสังคม"

โดยทีม RSU NEWS จาก มหาวิทยาลัยรังสิต

(นายอนันต์ วาสนารักษ์, น.ส.หนึ่งฤทัย นฤชัยและนายอรรถพล คงแก้ว)

2. เรื่อง "ภัยพลังงาน"

โดยทีม SRIPATUM A จาก มหาวิทยาลัยศรีปทุม (น.ส.หยาดฝน ทองประเสริฐ, น.ส.อัมยา
ปราบทุกษ์,นายอรรถพล ดวงจินดา, นายกฤษณ์ สอนเกตและนายวัชระ คนตรีรักษ์)

คณะกรรมการตัดสิน ประเภทสารคดีเชิงข่าววิทยุ

1. คุณบรรยงค์ สุวรรณผ่อง	สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ	ประธาน
2. คุณพัชรภรณ์ ชมกลิ่น	สถานีวิทยุ อสมท.(FM 96.5)	กรรมการ
3. คุณกิตติพงษ์ สุนประเสริฐ	ผู้อำนวยการ โครงการ อินเตอร์นิวส์	กรรมการ
4. คุณเพ็ญสิน สงเนียม	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	กรรมการ
5. คุณอภิรดี พรเลิศ	รองเลขาธิการสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย	กรรมการ

ความเห็นคณะกรรมการตัดสิน

การประกวดสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียงในปีนี้มีผลงานส่งเข้าประกวดทั้งหมด ๑๕ เรื่อง จาก ๗ สถาบันการศึกษา

๑. การล้มของโซห่วย...การล่มสลายของวัฒนธรรมชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑.๑ ข้อสังเกต

- (๑) เนื้อหาน่าสนใจในด้านสังคม มีผลกระทบในวงกว้าง แต่ประเด็นยังไม่ชี้ชัดว่าเกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตอย่างไร
- (๒) ขาดข้อมูลสำคัญ เช่น ความเห็นของคนในชุมชนซึ่งถูกระทบโดยตรง
- (๓) ผู้บรรยายเสนอทางออกเอง ด้วยการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
- (๔) เสียงบรรยายดี เริ่มมีทักษะความเป็นมืออาชีพ

๑.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) ควรเพิ่มตัวอย่างแม่ค้า (แม่ฮ้อย) ที่ล่มสลายหรือเลิกกิจการ หรือเรื่องที่หายไปอย่างชัดเจนได้อีก โดยยกตัวอย่างบางถนนที่ขาดผู้ประกอบการ
- (๒) ต้องชี้ให้เห็นว่าล่มสลายอย่างไร ๒๐ คน เหลือ ๕ คน หรืออย่างไร
- (๓) น่าจะนำเสนอผลกระทบได้มากกว่านี้
- (๔) ไม่จำเป็นต้องสัมภาษณ์นักเศรษฐศาสตร์ ใช้แค่ตัวเลขทางเศรษฐกิจก็พอ เพราะเป็นประเด็นทางสังคม โดยหันมานับทางวัฒนธรรมชุมชน
- (๕) การเสนอทางออกน่าจะเป็นความเห็นของคนในชุมชนมากกว่า

๒. ไอ้โง่อย่าโม้ วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

๒.๑ ข้อสังเกต

- (๑) ชื่อเรื่องยังไม่สื่อความหมาย แต่ประเด็นน่าสนใจ มีจุดเด่นที่เป็นทั้งภาษาถิ่นและภาษาเพลง
- (๒) แหล่งข้อมูลมีความรอบด้าน
- (๓) มีหลายประเด็นหลักมากไป ทั้งการเรียนรู้ การถ่ายทอด และการคงอยู่ของเพลง แต่เสนอในน้ำหนักเท่ากันหมด ทำให้ความเด่นของประเด็นลดน้อยลง
- (๔) หยิบเด็กชายมาเป็นตุ๊กตา แต่มีเด็กหญิงหรรษามาเพิ่ม นำเพลงโคราชมาเป็นหลัก แต่ตุ๊กตาคลับไม่ชัด
- (๕) เชื่อมโยงคิวได้ราบรื่น แต่จังหวะการเชื่อมโยงเรียกแถวกับการออกกำลังกายกลายเป็นคนละเรื่องเดียวกัน
- (๖) เสียงเพลงประกอบไม่เข้ากับเนื้อหาในบางช่วง
- (๗) เสียงผู้บรรยายใช้ได้ เหมาะกับเรื่อง
- (๘) เพลงหัวท้ายยาวเกินไป

๒.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) น่าจะเลือกเด็กที่เป็นตัวเด่นเพียง ๑ คน แล้วทำภาพให้ชัดว่าเด็กคนนี้เป็นหมอเพลงได้อย่างไร
- (๒) การลำดับเรื่องจากภาพการสอนเพลง ไปโรงเรียน น่าจะทิ้งช่วง เพื่อช่วยให้ผู้ฟังสามารถแยกแยะได้ทัน
- (๓) ควรเสนอเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยคำนึงถึงหลักการทางเทคนิคของวิทยุกระจายเสียงที่ได้ยินเพียงเสียง ไม่เห็นภาพ และไม่สามารถอ่านบททวนได้
- (๔) เพลงเปิดหัวปิดท้ายไม่ควรเกิน ๑๐ วินาที

๓. สำนักแห่งชุมชนเพื่อฝันป่าภูค้อ/ภูกระแต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๓.๑ ข้อสังเกต

- (๑) เปิดเรื่องไม่น่าสนใจเท่าใดนัก ดำเนินเรื่องราบเรียบ ขาดที่มาที่ไป ทำให้บทไม่ครบ ขาดความสมบูรณ์ ไม่น่าติดตาม
- (๒) นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และมีทางออก
- (๓) เพลงประกอบคลอทั้งเรื่อง รกบทบรรยาย
- (๔) คณะทำงานทั้งหมดเป็นผู้ชาย แต่กลับมีเสียงผู้หญิงบรรยาย

๓.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) ข้อมูลบางเรื่องที่เป็นคำบอกเล่า ควรใช้เสียงผู้บรรยาย จะช่วยให้เรื่องกระชับและน่าติดตามกว่าการปล่อยให้ชาวบ้านเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ
- (๒) เมื่อเป็นแนวคิดหรือเป็นความคิดเห็นจึงเปิดให้แหล่งข่าวได้พูด
- (๓) ป่าสมบูรณ์เป็นอย่างไรควรมีคำบรรยายที่ช่วยฉายให้เห็นภาพ แม้ยาก แต่ก็ทำทนายในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอันเป็นเรื่องที่ตรงกับวิชาชีพนิเทศศาสตร์
- (๔) ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่ต้องใช้เพลงประกอบตลอดรายการ โดยเฉพาะรายการสารคดีเชิงข่าว

๔. การอยู่กินฉันพี่เมียของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต

๔.๑ ข้อสังเกต

- (๑) เป็นประเด็นเก่า มิให้เห็นกันเกือบทุกปี
- (๒) ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ระบุว่า เป็นเจ้าหน้าที่ดูแลกิจการนักศึกษานั้น ไม่ชัดเจนว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรังสิต หรือของทางราชการ
- (๓) ที่กล่าวว่า เป็นความบกพร่องโดยสุจริตนั้น ใครคือคนที่บกพร่องโดยสุจริต นักศึกษาหรือเจ้าของหอพัก
- (๔) เมื่อไม่ชัดเจนว่าใครคือคนที่บกพร่องโดยสุจริต ประเด็นที่น่าเสนอเพื่อนำไปสู่การแก้ไขจึงไม่ชัดเจนด้วย
- (๕) ถ้าแยกทางเข้าออกหรือแยกหอพักระหว่างหญิงกับชายให้ชัดเจนแล้ว จะแก้ไขปัญหานี้ได้หรือไม่
- (๖) กล่าวโดยสรุป ข้อมูลโดยรวมความน่าเชื่อถือยังไม่มากพอ เป็นแค่ความคิดของบางคู่ที่เสี่ยงต่อจริยธรรม ศีลธรรม
- (๗) ประเด็นทางเทคนิค ผู้ให้สัมภาษณ์ยังมีความต่างระดับของเสียง การตัดต่อเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ ยังมีอาการสะดุดสองสามครั้งจนรู้สึกได้
- (๘) ใช้ภาษาเขียนผิดความหมาย นั้น เป็น ฉันท
- (๙) เสียงบรรยายดี

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) ควรเพิ่มผลเสียให้สมดุล
- (๒) ควรเพิ่มข้อมูลที่เป็นความเห็นของนักศึกษาชาย ผู้ปกครองรายอื่น ๆ และผู้บังคับใช้กฎหมาย
- (๒) ควรวัดระดับเสียง (equency) ของแหล่งเสียงก่อนทำการบันทึก แล้วตั้งค่าให้เท่ากัน จึงบันทึกจะช่วยให้ระดับเสียงออกมาเท่ากัน

๕. กู้นอกระบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

๕.๑ ข้อสังเกต

- (๑) เป็นปัญหาที่น่าสนใจ แต่ประเด็นที่น่าสนใจค่อนข้างกว้าง
- (๒) ทางออกไม่ชัดเจน
- (๓) มีแต่เสียงผู้กู้นอกระบบ ซึ่งฟังแล้วทำให้เกิดข้อสงสัยว่าเป็นผู้กู้จริงหรือไม่
- (๔) บทวิพากษ์ความสมบูรณ์ ไม่มีรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์
- (๕) เพลงประกอบที่ลากยาว นอกจากไม่ชักจูงอารมณ์แล้ว ยังอาจทำให้น่าเบื่อ และยังไม่ครบถ้วนเสียงผู้ประกาศอีกด้วย

- (๖) แนวคิดในการผลิตบทวิทยุที่น่าสนใจ แต่วิธีการนำเสนอยังไม่น่าสนใจ
- (๗) ความเท่าเทียมทางรายได้ยากที่จะเท่าเทียมกัน
- (๘) เสียงประกอบยาวมาก จับประเด็นไม่ได้ ไม่รู้ว่าใครเป็นใคร
- (๙) ข้อมูลอ้างอิงขาดความน่าเชื่อถือ
- (๑๐) เสียงบรรยายไม่เข้ากับเรื่อง
- (๑๑) ภาษาไม่กระชับ
- (๑๒) การปิดท้ายด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่สอดคล้องกับเรื่องทำไคนัก

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) ปรากฏการณ์ อ่านว่า ปรา-กค-ตะ-กาน
- (๒) สารคดีเชิงข่าวไม่จำเป็นต้องใช้เพลงประกอบตลอดรายการ
- (๓) เราไม่รู้ว่าผู้ฟังเป็นใคร อาจแก่กว่า มีความรู้มากกว่า มีประสบการณ์มากกว่า หรือรู้ดีกว่าเราในเรื่องที่รายงานก็ได้ ดังนั้น ควรหลีกเลี่ยงการตั้งสอนผู้ฟัง หรือทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่ากำลังถูกตั้งสอน

๖. ลมหายใจของผ้าไหมแพรวา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๖.๑ ข้อสังเกต

- (๑) เรื่องน่าสนใจ เหมาะสมกับเวลา มีประเด็น แต่ทางออกยังไม่ชัดเจน เนื้อหาในบทยังส่งผลไม่แรงพอ
- (๒) ไม่ระบุชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ว่าเป็นใคร ทำอะไร เกี่ยวข้องอะไรกับเรื่องนี้ ได้แต่เดาเอาว่า ทุกคนที่ให้สัมภาษณ์คือชาวบ้าน โพนที่มีอาชีพทอผ้าไหมแพรวา มีเพียงคนสุดท้ายเท่านั้นที่บอกว่าเป็นใคร
- (๓) เสียงบรรยายดี เหมาะสมกับเรื่อง
- (๔) เสียงประกอบชัดเจน
- (๕) ภาษาน่าฟัง
- (๖) แต่ลำดับเรื่องราวเรียบไปหน่อย ไม่ชวนให้ติดตาม

๖.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) ทูลเกล้าฯ ที่เป็นภาษาเขียน เมื่อเป็นภาษาอ่าน ต้องอ่านว่า ทูลเกล้าทูลกระหม่อม
- (๒) การระบุชื่อแหล่งข่าวผู้ให้สัมภาษณ์อาจไม่จำเป็นต้องเปิดเผยทั้งหมด ถ้าผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ ถูกต้องว่าเป็นใครจากการนำเสนอ แต่การทำเช่นนั้นได้เป็นเรื่องยาก จึงนิยมระบุมากกว่าการละไว้ เว้นแต่เป็นการเปิดเรื่องเพื่อการสื่อสารให้สนใจในการฟังต่อไปเท่านั้น
- (๓) น่าจะเปิดเรื่องที่บรรยากาศการทอผ้าของเด็ก ๆ แล้วบอกที่มาที่ไปของเรื่อง จะทำให้เรื่องน่าสนใจมากขึ้น

๗. มรดกอีสาน สืบสานจากพ่อใหญ่สู่เด็กน้อย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๗.๑ ข้อสังเกต

- (๑) เรื่องน่าสนใจ แต่ตกประเด็นย่อยมากไป ไม่รู้ว่าประเด็นหลักคืออะไร
- (๒) เสียงประกอบไม่เข้ากับเนื้อหาแต่ละช่วง
- (๓) เพลงนำเข้าดังกว่าเสียงรายการปกติ
- (๔) ผู้บรรยายใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ขาดควบกล้ำ
- (๕) เสียงบรรยายขาดความนุ่มนวล และมีอิทธิพลภาษาถิ่นมากเกินไปจนความจำเป็น

๗.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) ต้องทำประเด็นให้คมจนเป็นสารคดีเชิงข่าวให้ได้
- (๒) การระบุแหล่งข่าวผู้ให้สัมภาษณ์ไม่จำเป็นต้องกล่าวนำชื่อ แล้วบอกว่าพูดว่าทุกครั้งไป การนำเสียงสัมภาษณ์เข้ารายการมีหลากหลายวิธี โดยยังคงระบุชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ได้เช่นกัน
- (๓) น่าจะมีความเข้าใจผิดบางประการเกี่ยวกับสารคดีเชิงข่าวว่าจะต้องมีเพลงประกอบตลอดทั้งรายการ
- (๔) นำเสียงทายที่มีเสียงดนตรีพื้นบ้าน แต่เมื่อกล่าวถึงเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น กลับไม่มีการนำเสนอเสียงดนตรีจากเครื่องดนตรีชิ้นนั้น ๆ ทำให้เสียโอกาสสำหรับผู้ฟังที่ไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคย

๘. ความตายกับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๘.๑ ข้อสังเกต

- (๑) ข้อมูลต้นดี แต่ขาดข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และข้อมูลจากทางวัด ตลอดจนความคิดเห็นของสป้เรือซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงว่าเขามีความคิดเห็นอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น
- (๒) เป็นเรื่องใกล้ตัว
- (๓) เนื้อหากระชับ

(๔) ผู้บรรยายเสียงดี แต่ขาดจังหวะจะโคนระหว่างคำบรรยายกับการนำไปสู่เสียงผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน

(๕) ใช้ภาษาเข้าใจง่าย เห็นภาพ

(๖) เสียงประกอบกลมกลืนกับเรื่อง

(๗) แต่ละระดับเสียงมีความต่างกันมาก ระหว่างเสียงในสตูดิโอกับเสียงผู้ให้สัมภาษณ์นอกสถานที่

๘.๒ ข้อเสนอแนะ

(๑) การแก้ปัญหาเบื้องต้นมีการนำเสนอได้ดี แต่ระยะยาวน่าจะนำเสนอเชิงเศรษฐกิจเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนเดิมกับต้นทุนใหม่ในการสร้างเมรุสองห้องลดมลภาวะ จะช่วยให้มองเห็นความเป็นไปได้ในการแก้ไขอุปสรรคหรือปัญหาในอนาคตของวัด

(๒) ถ้ามีเสียงสัญญาณกริ่งยาว หลังเสียงพระสวดจะเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้นมาก

๘. เหตุผลของความรักกับการฆ่าตัวตาย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๘.๑ ข้อสังเกต

(๑) มีประเด็น แต่เป็นแค่สาเหตุ

(๒) จุดเด่นคือแหล่งข่าว (นายแพทย์ยงยุทธ ฯ) ค่อนข้างยาวไปหน่อย แต่ก็ได้ใจความ

(๒) เสียงผู้บรรยายไม่จูงใจให้น่าฟัง ไม่เป็นธรรมชาติ ยังเป็นการอ่านออกเสียง ไม่ใช่การบรรยาย

(๓) ผู้บรรยายใช้ภาษาไทยไม่ชัดเจน โดยเฉพาะควบกล้า

(๔) กล่าวเฉพาะตัวบทใช้ได้ รับและส่งคิวให้ผู้สัมภาษณ์แต่ละรายได้ราบรื่น หลากหลาย และไม่ซ้ำซาก

(๕) เพลงประกอบช่วงสุดท้ายไม่เข้ากับเรื่อง

๘.๒ ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรมีข้อมูลทางสถิติเชิงลึกเพิ่มเติม

(๒) ผู้บรรยายควรทำความเข้าใจกับบทให้ถ่องแท้ เพื่อให้เข้าถึงความหมายของเรื่องและวรรคตอนให้ถูกต้องเสียก่อน เมื่อบรรยาย จะช่วยจูงใจให้ผู้ฟังติดตามด้วยความสนใจ

๑๐. เมื่อเกมออนไลน์กลายเป็นเกมชีวิตจริง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๑๐.๑ ข้อสังเกต

(๑) ชื่อเรื่องกับเนื้อหามีลักษณะที่ขัดแย้งกัน

(๒) น่าสนใจ ทันสมัย แต่ประเด็นไม่ชัด ขาดข้อมูลสนับสนุน

(๓) ตัดต่อดี คุณภาพในการบันทึกเสียงดี

(๔) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง

(๕) แต่น้ำเสียงผู้บรรยายยังไม่เป็นธรรมชาติเมื่อมีการตั้งคำถามในสตูดิโอ

(๖) บทราบรื่น

(๗) จบได้น่าสนใจ ด้วยการปล่อยให้ผู้ฟังใช้วิจารณญาณของตนจากเรื่องที่เกิดขึ้น โดยไม่ต้องมีการแนะนำหรือสั่งสอน

๑๐.๒ ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรมีความคิดเห็นอีกด้านหนึ่งของชุมชนเกม และตำรวจ เป็นต้น

(๒) อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาทางออกในด้านอื่น ๆ ด้วย ไม่เช่นนั้นจะล่อแหลมต่อการทำหน้าที่สื่อในการชี้นำสังคมที่สัมพันธ์กับจริยธรรมได้

๑๑. ความเป็นจริงของหอพักในเมืองดักคิลา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๑๑.๑ ข้อสังเกต

(๑) เป็นประเด็นเก่าที่สามารถเพิ่มทางออกทางแก้ไขให้ชัดเจนได้

(๒) น่าสนใจ เป็นเรื่องใกล้ตัว

(๓) เสนอข้อมูลได้รอบด้าน ทั้งผู้ประกอบการ นักเรียน นิสิตนักศึกษา ครูอาจารย์ ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

(๔) ลำดับเรื่องได้ดี น่าติดตาม

(๕) เสียงบรรยายดี แต่ระดับเสียงในการบันทึกยังต่างกัน

(๖) ปิดเรื่องได้น่าสนใจ

๑๑.๒ ข้อเสนอแนะ

(๑) เสียงประกอบเจ้าของหอพักน่าจะขยายความให้มากกว่านี้

(๒) ควรนำเสนอที่เป็นเชิงละครให้น้อยลงกว่านี้ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือในฐานะสารคดีเชิงข่าว

๑๒. เสียงสะท้อนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๑๒.๑ ข้อสังเกต

(๑) ชื่อเรื่องธรรมดา แต่เนื้อหาน่าสนใจ ใกล้ตัว แต่ประเด็นเป็นแค่คำถาม คำตอบที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไม่ชัดเจน ไม่สมคูล ไม่สมบูรณ์

(๒) ขาดข้อมูลเชิงลึกในส่วนของโรงเรียนกวดวิชา

(๓) แม้จะเป็นกรณีศึกษาในแง่ของความเป็นสารคดีเชิงข่าว แต่บทสรุปยังไม่สอดคล้องเหมือนคนละเรื่อง และฟังเป็นการสั่งสอนมากเกินไป

(๔) ระดับเสียงต่างกันมาก กระโดด เสียงบรรยายขาดพลัง ทำให้ลดความน่าสนใจ

538/1 ถนนสามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2243-8479 โทรสาร 0-2243-8489

538/1 SAMSEN ROAD, DUSIT, BANGKOK 10300 TEL. 0-2243-8479 FAX. 0-2243-8489

๑๒.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) การตั้งชื่อเรื่อง ควรใช้คำที่สะกดหรือดั่งใจ
- (๒) น่าจะเปิดเรื่องด้วยบรรยากาศในห้องเรียนปกติ กับห้องเรียนพิเศษจะทำให้ผู้ฟังเห็นความแตกต่างแล้วค่อยให้ข้อมูลเพิ่มเติม
- (๓) ควรมีข้อมูลของเด็กที่ไปกววิชา ไปเพราะอะไร คิดว่าอย่างไร ข้อมูลสถาบันกววิชา จำนวนนักเรียนในสถาบันกววิชาต่อห้องเทียบกับชั้นเรียนปกติ เป็นต้น

๑๓. ผลกระทบจากการดูทนายริมฝั่งแม่น้ำมูล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๑๓.๑ ข้อสังเกต

- (๑) เนื้อหาน่าสนใจ นำเสนอภาพความเสียหายได้ชัดด้วยคำบรรยายที่คมคาย
- (๒) แต่ภาพรวมออกมาเหมือนเสียงบ่น ประเด็นไม่ได้ชี้ชัดลงไปว่าเป็นผลกระทบหรือเป็นความขัดแย้งทำให้คุณค่าของเรื่องด้อยลงเพราะขาดศักยภาพ เป็นเพียงเสียงสะท้อน โดยเฉพาะบทสรุปที่ลงท้ายว่าชาวบ้านต้องยอมรับ

(๓) ขาดข้อมูลเชิงลึก มีเพียงเสียงชาวบ้านที่ไม่ระบุชื่อ ๒ คน และผู้ประกอบการ ขาดแหล่งข่าวคนสำคัญที่ขาดไปคือผู้ให้สัมภาษณ์ มีแกนนำชาวบ้าน แต่ไม่บอกว่าทำอะไร หรือที่สาธารณะมีกรรมสิทธิ์ได้ด้วย หรือ ทำให้ความน่าเชื่อถือหายไป

(๔) เสียงบรรยายดี มีพลัง แต่แหล่งข่าวที่ใช้ภาษาถิ่น ฟังยาก

(๕) คำว่า ‘พลัง’ เป็นนามธรรม การกล่าวว่า “ชาวบ้านใช้พลังในการดับไฟป่า” จึงเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง

๑๓.๒ ข้อเสนอแนะ

(๑) ความมีความเห็นจากผู้ให้สัมภาษณ์ อาทิ คนจากกระทรวงอุตสาหกรรมที่อยู่ในส่วนภูมิภาคด้วย คำถามถึงผลกระทบจากการให้สัมภาษณ์ และความเห็นของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะเจ้าของท้องถิ่น

(๒) ผู้บรรยายควรสรุปภาษาถิ่นที่แหล่งข่าวให้สัมภาษณ์ แล้วอาจมีปัญหาในการฟัง

(๓) น่าจะนำเรื่องด้วยเสียงเครื่องยนต์ดูทนาย

๑๔. อันตรายแห่งเถื่อน คำตอบสุดท้ายของหนุ่มสาวรักสนุก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๑๔.๑ ข้อสังเกต

(๑) ประเด็นน่าสนใจ มีความพยายามในการสร้างสีสันช่วงเปิดเรื่อง

(๒) ข้อมูลอ้างอิงน่าเชื่อถือ แต่ขาดข้อมูลเชิงลึก เช่น สูตินรีแพทย์ ความคิดเห็น

(๓) การกล่าวว่า “ผ่านการทำแท้ง” เป็นการใช้ภาษาผิดความหมาย ที่ถูกต้องคือ “เคยทำแท้ง”

(๔) เสียงประกอบไม่เข้าเรื่อง

(๕) ขาดความหลากหลายของเสียง

๑๔.๒ ข้อเสนอนั้น

(๑) เรื่องต้องไม่สรุปว่าเป็นคำตอบสุดท้าย

(๒) บทต้องให้ข้อมูลที่ฟังแล้วน่าเชื่อถือมากกว่าคำบรรยาย เช่น เพราะกระทบกับสังคมโดยรวม

(๓) ควรมีข้อมูลจากสุตินรีแพทย์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับศีลธรรม ความเห็นของนักศึกษาชาย ผู้ใหญ่ และผู้ปกครองคิดอย่างไร

๑๕. สะพานลอยไม้ประดับถนน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๑๕.๑ ข้อสังเกต

(๑) ชื่อเรื่องน่าสนใจ เข้าใจหยิบประเด็นที่เป็นเรื่องเล็ก ๆ อันไม่น่ามองข้าม แต่ประเด็นไม่ชัดเจน

(๒) ขาดข้อมูลเชิงลึก

(๓) เพลงประกอบไม่เข้ากัน

(๔) มีความพยายามในการใช้คำสะกดหู แต่ผิดความหมาย ไม่เข้ากับเรื่อง เช่น “ผลที่ตามมาย่อมไม่สวยงาม” หรือ “แพงเหล็กกั้นระเกะระกะ” เป็นต้น

๑๕.๒ ข้อเสนอนั้น

(๑) น่าจะชี้ให้เห็นอันตรายของการข้ามถนนโดยไม่ใช้สะพานลอยด้วย *vox pop* ที่สนับสนุนทั้งฝ่ายที่ใช้และไม่ใช้สะพานลอย

(๒) ควรทำความเข้าใจกับความหมายและการเล่นคำในภาษาไทยให้มาก

๑๖. ทางออกของสายแม่ปิ้ง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๖.๑ ข้อสังเกต

(๑) เรื่องน่าสนใจ แต่ประเด็นไม่ชัดเจนว่าเป็นการแก้ปัญหาหน้าท่วม ปัญหาการดูดทราย หรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และใครขัดแย้งกับใคร

(๒) ขาดข้อมูลสำคัญจากผู้เกี่ยวข้องสำคัญ

(๓) เสียงบรรยายไม่เข้ากับเนื้อหา ลำดับเรื่องววน

(๔) บทมีการสั่งสอนมากเกินไป

(๕) ปิดท้ายด้วยพระบรมราโชวาทที่ไม่น่าจะเข้ากับเรื่องเท่าใดนัก

๑๖.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) ควรมีความเห็นของเทศบาลซึ่งเป็นผู้ว่าจ้าง
- (๒) การนำพระบรมราโชวาทมาใช้ประกอบ ควรมีการศึกษาให้ดี ไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นสักแต่นำมาใช้

๑๗. เครื่องแบบนักศึกษา...วาระแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๗.๑ ข้อสังเกต

- (๑) เรื่องน่าสนใจ แต่ประเด็นไม่ชัดเจน
- (๒) แหล่งข่าวสอดคล้องกับเนื้อหา แต่ขาดข้อมูลสนับสนุนอย่างเพียงพอ
- (๓) คำบรรยายที่ใช้เป็นภาษาหนังสือมากเกินไป ไม่ใช่ภาษาวิทยุกระจายเสียง

๑๗.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) สามารถเขียนบทให้กระชับกว่านี้ได้อีก
- (๒) ควรศึกษาภาษาอากาศเพิ่มเติม

๑๘. ย้อนรอยวิกฤตหมอกควัน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๘.๑ ข้อสังเกต

- (๑) ชื่อเรื่องน่าสนใจ แต่เนื้อหาไม่มีอะไรใหม่
- (๒) ประเด็นยังไม่ชัด ไม่ได้แก่งคิดจากการฟัง
- (๓) บทอ่านยาก
- (๔) พระบรมราโชวาทที่นำมาปิดเรื่องไม่เข้ากับเนื้อหาเท่าใดนัก
- (๕) เสียงบรรยายดี น่าฟัง

๑๘.๒ ข้อเสนอแนะ

- (๑) ควรเน้นประเด็นเดียวให้ชัดเจน
- (๒) ควรปรับบทให้เข้มและกระชับกว่านี้ และควรศึกษาการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงแบบสมบูรณ์เพิ่มเติม
- (๓) ควรนำเสนอทางออก

๑๙. นักชิง...ตระเวนราตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๑๙.๑ ข้อสังเกต

- (๑) ชื่อเรื่องไม่เข้ากับเนื้อหา

(๒) เปิดเรื่องได้น่าสนใจ แต่เสียงผู้บรรยายไม่เข้ากับเรื่อง จึงกลายเป็นไม่น่าตื่นเต้น

(๓) ขาดข้อมูลสำคัญ

(๔) ใช้ภาษาผิดความหมาย เช่น ‘นักซิ่ง’ กับ ‘ตระเวณราตรี’ คนละความหมายกัน แต่ปิดท้ายใช้ภาษาได้

ดี

๑๕.๒ ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรมีข้อมูลของตำรวจ เช่น วิธีการตรวจจับ และความคิดเห็นของผู้ปกครอง

(๒) ควรเน้นประเด็นเดียวให้ชัดเจน

(๓) ควรปรับภาษาไม่ให้ขัดแย้งกัน

ภาพรวมผลงานสารคดีเชิงข่าวฝึกปฏิบัติวิทยุกระจายเสียง

๑. พัฒนาการ

(๑) ที่เห็นเด่นชัดในปีนี้เป็นคือเทคนิคการผลิต อาจเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่นิสิต นักศึกษานำมาใช้ อาทิ การบันทึกและตัดต่อด้วยระบบดิจิทัล การใช้ซอฟต์แวร์ตัดต่อบนคอมพิวเตอร์ อาทิ ออดิชั่น (Audition) แทนการตัดต่อด้วยเทปแมกเนติก ซึ่งยุ่งยากและสลับซับซ้อนกว่า พัฒนาการดังกล่าว ทำให้เกิดความแตกต่างเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ถ้ากล่าวเป็นภาษาพูดก็คือ ‘เนียนขึ้น’

(๒) มีความพยายามในการนำภาษามาสร้างสีสัน บางเรื่อง จบลงด้วยถ้อยคำที่น่าสนใจ และบางเรื่อง สามารถนำภาษาท้องถิ่นมาช่วยให้เกิดบรรยากาศการนำเสนอ

๒. ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกหลายเรื่องที่นิสิตนักศึกษาควรให้ความสำคัญในการผลิตสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง ดังนี้

(๑) ชื่อเรื่อง ทำหน้าที่ทั้งการบอกว่าเป็นเรื่องต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับอะไร และช่วยสร้างความสนใจให้ผู้รับสารติดตาม ดังนั้น การตั้งชื่อเรื่องจึงควรคำนึงถึงเนื้อหา หมายความว่าชื่อเรื่องต้องตรงกับเนื้อหาเสมอ

(๒) ประเด็น การนำเสนออาจมีได้มากกว่าหนึ่งประเด็น แต่จำเป็นต้องมีประเด็นหลักและประเด็นรอง การนำเสนอหลาย ๆ ประเด็น ด้วยน้ำหนักที่เท่ากัน เป็นเรื่องยากที่จะนำเสนอให้ครบภายในระยะเวลาอันจำกัด และเป็นเรื่องยากที่จะสร้างความเข้าใจแก่ผู้ฟังภายในเวลาอันจำกัดด้วยเช่นกัน พึงรำลึกไว้เสมอว่าสื่อแต่ละชนิด คือวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์และนิตยสาร) ต่างก็มีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นจุดเด่นจุดด้อยต่างกัน

(๓) ข้อมูล ทั้งข้อมูลปฐมภูมิที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลทุติยภูมิที่เป็นสารสนเทศซึ่งได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะจากด้านใด พึงระลึกไว้เสมอว่า เรื่องหรือประเด็นที่นำเสนอ นั้น ใครเป็นผู้ทำให้เกิดผล

กระทบ และใครเป็นผู้ถูกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม เรื่องเดียวกันนี้ มีใครอีกที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้กำกับดูแล นักวิชาการ เป็นต้น เรื่องหรือประเด็นต้องใช้ข้อมูลอย่างน้อยแค่ไหน ให้พิจารณาเป็นหลักการว่าเรื่องหรือ ประเด็นนั้น ๆ ข้อมูลที่ได้มาทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิมีความสมดุลเพียงพอแล้วหรือยัง ดีที่สุดคือรอบด้าน แต่ทั้งนี้ ก็ต้องคำนึงกรอบเวลาในการนำเสนอเป็นสารคดีเชิงข่าวด้วย

(๔) การสั่งสอนผู้ฟัง ควรหลีกเลี่ยงเนื่องจากเราไม่ทราบได้เลยว่าผู้ฟังเป็นใคร อาจเป็นผู้ที่อาวุโสกว่า ทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิ อาจมีผู้ที่รู้ดีกว่าหรือมีประสบการณ์มากกว่าก็ได้ การสั่งสอนของเราจึงกลายเป็นการขยายชี้ เท่อ ประการสำคัญ สารคดีเชิงข่าว ผู้ผลิตหรือผู้บรรยายไม่อาจแสดงความเห็นหรือเสนอแนะใด ๆ ได้ เพราะ ไม่ใช่บทความ หรือแม้ว่าเป็นบทความ การสั่งสอนหรือเสนอแนะโดยตรงว่า ‘ต้อง’ หรือ ‘อย่า’ นั้น ง่าย แต่การ นำเสนอโดยให้ผู้ฟังคิดได้เองต่างหากที่เป็นเรื่องยาก นี่คือการท้าทาย

(๕) การใช้ภาษา ควรมีความระมัดระวัง ยิ่งเมื่อเป็นนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยแล้ว ยิ่งต้อง ระวังเป็นพิเศษ เพราะเป็นผู้เรียนรู้วิธีการสื่อสาร การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้เกิดความเสียหาย ควรศึกษา ‘ภาษาอากาศ’ ที่ใช้ทั้งในวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เนื่องจากภาษาพูดกับภาษาเขียนนั้น ต่างกัน

(๖) การบรรยาย การเข้าถึงเนื้อหาสาระในการบรรยายเป็นกลอุบายสำคัญในการสร้างความสนใจให้ เกิดกับผู้ฟังในการติดตาม ดังนั้น ผู้บรรยายพึงทำความเข้าใจเรื่องราวที่นำเสนออย่างเข้าถึง และพึงระวังประโยค และวรรคตอนของเนื้อหาที่บรรยาย เพื่อให้หน้าฟังและป้องกันการเข้าใจผิดหรือการตามไม่ทันจากผู้ฟัง

(๗) การอัญเชิญกระแสพระราชดำรัส การนำคำพูดของผู้ใดมาอ้างอิง ควรศึกษาความหมายที่แท้จริง ของเนื้อหา นั้น ๆ ให้ถ่องแท้ว่า สอดคล้องต้องกันกับเรื่องที่นำเสนอ ไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นเรื่อง ‘เป็น’ ของผู้นำ เสนอเมื่อถูกผู้จริงทักท้วง ยิ่งเป็นพระบรมราโชวาทหรือกระแสพระราชดำรัสด้วยแล้ว ยิ่งต้องให้ความสำคัญ อย่างยิ่งยวด ปัจจุบันแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีการพูดกันอย่างกว้างขวาง แต่ยังมีคนอีกจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจ ถึงแก่นของแนวพระราชดำรินี้อย่างแท้จริง

บรรยงค์ สุวรรณพ้อง

ประธานอนุกรรมการวิชาการ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

ประธานกรรมการตัดสินสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียงฝึกปฏิบัติดีเด่น

รางวัลสายฟ้าสั้น ครั้งที่ ๓ ประจำปี ๒๕๕๐

ผลรางวัล “สายฟ้าน้อย” ครั้งที่ ๓ ประจำปี ๒๕๕๐

สารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์

รางวัลดีเด่น ได้แก่ เรื่อง “อาตมา...คือ พระผู้หญิง”

โดยทีม RAISOM 50 จาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

รางวัลชมเชย ได้แก่

1. เรื่อง “บาดแผลสังคม”

โดยทีม RSU NEWS จาก มหาวิทยาลัยรังสิต

2. เรื่อง “ภัยพลังงาน”

โดยทีม SRIPATUM. A จาก มหาวิทยาลัยศรีปทุม

คณะกรรมการตัดสิน ประเภทสารคดีเชิงข่าววิทยุโทรทัศน์ฝึกปฏิบัติ

๑. คุณก่อเขต จันทเลิศลักษณ์	เครือเนชั่น	ประธาน
๒. คุณสุริยนต์ จงลีพันธ์	กรรมการ บริษัท ป่าใหญ่ ศรีเอชั่น จำกัด	กรรมการ
๓. คุณปวีณี วัติกชาติ	บรรณาธิการบริหาร ยูบีซี 7	กรรมการ
๔. คุณประสาน อิงคะนันท์	บริษัท ทีวีบูรพา จำกัด	กรรมการ
๕. คุณวิทยา วิทย์ปฐมวงศ์	ผู้เชี่ยวชาญสายงานสื่อสารองค์กร กลุ่มบ.ทรู	กรรมการ

ความเห็นคณะกรรมการตัดสิน

การประกวดในปีนี้มีผลงานส่งเข้าประกวดจำนวน ๔๑ เรื่อง จาก ๑๑ สถาบัน

รางวัลดีเด่น ได้แก่ ผลงานเรื่อง “อาตมา...คือ พระผู้หญิง”

โดยทีม RAISOM 50 จาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

จุดเด่น

๑. การเลือกหัวข้อและประเด็น ทำได้ดี ตั้งชื่อเรื่องดี มีความเป็นข่าว เพราะได้เลือกหยิบยกประเด็นซึ่งปรากฏเป็นข่าวอยู่ในความสนใจของผู้คนมาต่อ ยอดความคิดและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม แม้ว่าในท้ายที่สุด เนื้อหาที่น่าสนใจจะยังไม่ลึกมากเพียงพอ

๒. ในด้านกระบวนการผลิต ผลงานชิ้นนี้มีจังหวะการตัดต่อลำดับภาพที่ดี ถ่ายภาพได้สวย มีความประณีต ทำให้เห็นว่าผู้ผลิตมีความใส่ใจและตั้งใจผลิตผลงาน นอกจากนี้ยังใช้องค์ประกอบของความเป็นโทรทัศน์ คือการใช้ภาพสื่อความหมาย และใช้เสียงประกอบเพื่อสร้างความน่าสนใจได้ค่อนข้างครบถ้วน การนำเข้าประเด็นของพิธีกรสอดคล้อง กลมกลืนกับเนื้อเรื่อง

๓. การใช้เพลงที่มีลิขสิทธิ์ มีการแจ้งข้อมูลและรายละเอียด

ข้อเสนอแนะ

๑. แม้จะเลือกประเด็นได้ดี แต่ยังขาดความลุ่มลึกและนำเสนอไม่ครอบคลุม ผลงานนี้มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์หากได้เพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้น โดยเฉพาะการอธิบายประเด็นว่า ทำไมต้องมีกฎหมายปัญหาในอดีต เป็นอย่างไร ทำไมจึงยังไม่สามารถระงับกฎหมายในเมืองไทยได้ เงื่อนไขแห่งปัญหาและความเห็นที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับกฎหมายมีรายละเอียดอย่างไร และจะมีทางออกเรื่องนี้อย่างไร

๒. การเปิดเรื่อง ด้วยภาพพระภิกษุที่ชุมนุมหน้ารัฐสภาว่าบาตรเพื่อต้านรัฐธรรมนูญ แล้วต่อด้วยบทบรรยายเพื่อให้เห็นว่าภิกษุสงฆ์ มีปัญหา กฎหมายจึงเป็นทางเลือกเพื่อทำหน้าที่เผยแพร่ศาสนาได้ ทำให้เห็นว่าผู้ผลิตมีอคติ เนื้อหาจึงขาดความสมดุล เพราะเนื้อหาในเรื่องสนับสนุนการมีกฎหมายอย่างเดียว อันที่จริง หากมุ่งนำเสนอว่า กฎหมายก็สามารถเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับภิกษุสงฆ์ มีวิธีการนำเสนอได้หลากหลายรูปแบบ ไม่จำเป็นต้องกล่าวตำหนิว่าอีกฝ่ายหนึ่งไม่ดีหรือมีปัญหา เนื่องจากศาสนาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องให้ความระมัดระวังในการนำเสนอข้อมูลเพื่อให้รอบด้าน

นอกจากนี้ กลวิธีเลือกใช้ภาพภิกษุสงฆ์ดังกล่าวเพื่อเปิดเรื่องก่อนนำเข้าสู่ประเด็นพระผู้หญิง ก็ยังไม่เป็นเหตุเป็นผลเท่าที่ควร ยังไม่สามารถทำให้คนดูเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของเนื้อหาได้มากเพียงพอ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลงานในภาพรวมแล้ว คณะกรรมการเห็นว่า งานชิ้นนี้ มีความโดดเด่นและน่าสนใจมากที่สุด ในจำนวนผลงานที่ส่งเข้าประกวด จึงตัดสินใจให้ได้รับรางวัล สารคดีเชิงข่าวดีเด่น

รางวัลชมเชย มี 2 รางวัล ได้แก่ผลงานเรื่อง “บาดแผลสังคม”

โดย ทีม RSU NEWS จาก มหาวิทยาลัยรังสิต

จุดเด่น

๑. การเลือกเรื่องและประเด็นมีความน่าสนใจ และเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ผู้ผลิต มีความกล้าที่จะไปค้นหาแหล่งข่าวและข้อมูลเชิงลึกของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาครอบครัว จนนำไปสู่การทำร้ายตัวเอง

๒. การใช้ภาพเปิดเรื่องเป็นเด็กที่กรีดแขนทำร้ายตัวเองโดยปกปิดหน้าตาแหล่งข่าว ทำให้เรื่องมีความแรง ดึงดูดความสนใจของผู้ชม

๓. ผู้ผลิต ใช้กลวิธี ให้เนื้อหาสาระในบทสัมภาษณ์เป็นตัวเดินเรื่อง ซึ่งเป็นวิธีการที่น่าสนใจ ทำให้เนื้อเรื่องลื่นไหล ไม่น่าเบื่อ และมีความน่าเชื่อถือ เพราะแหล่งข่าวเป็นผู้พูดเองแทนที่จะเป็นการบรรยายเพียงอย่างเดียว

๔. การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกทำได้ดี มีการซักไซ้และต่อยอดคำถามจนทำให้ได้รับคำตอบที่ชัดเจน อธิบายเรื่องราวต่างๆได้ นอกจากนี้ยังรู้จักวิธีเลือกช่วงปล่อยเสียงคำสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องและเสริมเรื่อง

ข้อเสนอแนะ

๑. แม้ผู้ผลิตจะมีความพยายามปกปิดแหล่งข่าว โดยใช้กราฟฟิก หรือเทคนิคเบลอภาพ แต่ยังไม่มากพอ เพราะมีบางภาพที่แหล่งข่าวเคลื่อนไหว กราฟฟิกไม่ได้เคลื่อนตาม ทำให้เกิดมูมภาพที่หลุด ปรากฏต่อสายตาผู้ชม

๒. การเสนอภาพเด็กทำร้ายตัวเอง แม้จะเป็นความจริง แต่การปล่อยภาพยาว และเห็นการกระทำอย่างโจ่งแจ้ง ตรงๆ ก็มีความเสี่ยงที่จะหมิ่นเหม่ต่อความเหมาะสม เพราะการทำงานโทรทัศน์คือศาสตร์และศิลปะ ซึ่งมีเทคนิค กลวิธีนำเสนองานได้อย่างหลากหลายโดยไม่เปลี่ยนความหมาย อาจหลีกเลี่ยงไปเสนอภาพอื่นฯ แทน ดังนั้น ภาพที่มีความรุนแรง จึงไม่จำเป็นต้องฉายให้เห็นเป็นเวลานานเพื่อตอกย้ำความคิด เพราะอาจกลายเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ทำให้ผู้ชมลอกเลียนแบบได้ โดยเฉพาะภาพที่สะท้อนการเห็นวิธีการใช้ศพติด เช่น เด็กดมกาว ก็ควรหลีกเลี่ยง

๓. คณะกรรมการมีข้อสังเกต เรื่องการตัดต่อคำสัมภาษณ์ ซึ่งใช้วิธี ตัดคำตอบเป็นช่วงสั้นๆ มาปะติดปะต่อกัน ทำให้การฟังข้อมูลสะดุด ไม่น่าสนใจ และทำให้คนดูมีโอกาสดูใจผิดความหมาย คลาดเคลื่อนบิดเบือนจากข้อเท็จจริงได้

๔. ผู้ผลิตเลือกประเด็นดี และมีแหล่งข่าวที่ดี แต่นำเสียดายที่กลับไม่ตามประเด็นต่อ ทำเรื่องให้มีความลุ่มลึกมากขึ้นกว่านี้ และไม่ได้เสนอเนื้อหาที่พัฒนาให้เรื่องมีคุณค่าหรือให้แง่คิดกับผู้ชมให้มากขึ้นกว่านี้ ไม่ได้ตามต่อเรื่องครอบครัวของเด็ก นำเสนอแค่เพียงทำพิกัดส่งสถานพินิจเท่านั้น

รางวัลชมเชย ได้แก่ ผลงานเรื่อง “ภัยพลังงาน”

โดยทีม SRIPATUM.A จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม

จุดเด่น

๑. ผู้ผลิตเลือกประเด็นที่น่าสนใจ เป็นเรื่องใกล้ตัว

๒. ประเด็นที่น่าสนใจมีคุณค่าความเป็นข่าวค่อนข้างสูงและเป็นประโยชน์ เพราะทำให้ผู้ชมเกิดความตระหนักในพิษภัยและระมัดระวังมากขึ้นในการพิจารณาเลือกซื้อถ่านไฟฉาย

538/1 ถนนสามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2243-8479 โทรสาร 0-2243-8489

538/1 SAMSEN ROAD, DUSIT, BANGKOK 10300 TEL. 0-2243-8479 FAX. 0-2243-8489

ข้อเสนอแนะ

๑. แม้ประเด็นจะน่าสนใจ แต่เนื้อหายังขาดความลุ่มลึก หากตอนท้ายของเรื่อง ได้ضمวดปมถึงโทษภัย พิษจากขยะพิษ และการออกมาตรการควบคุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะทำให้เรื่องมีความสมบูรณ์มากขึ้น

๒. การตั้งชื่อเรื่องยังไม่ดึงดูดใจ ค่อนข้างกว้าง ทำให้สื่อความหมายของประเด็นได้ไม่ชัดเจน

๓. ต้องปรับปรุงศิลปะในการใช้ภาพบางภาพเพื่อสื่อความหมาย ไม่จำเป็นต้องใช้ภาพที่ตรงไปตรงมา เสมอไป เช่น การทดลองใส่ถ่านไฟฉายที่สารเคมีรั่วลงไปในตู้ปลาทอง เพื่อพิสูจน์ว่า พิษร้ายทำให้ปลาตาย อีกทั้งยังเสนอภาพปลาที่ตายให้เห็น ในอีกด้านหนึ่งสามารถมองได้ว่าเป็นความโหดร้ายและทารุณสัตว์มากกว่าจะ ทำให้คนดูรู้สึกว้า สารเคมีรั่วเป็นอันตราย หรือภาพการใส่ถ่านไฟฉายเพื่อสาธิตทดลองให้ทำ ซึ่งไม่มีความจำเป็น เพราะผู้สาธิตอาจได้รับอันตรายเอง ผู้ผลิตสามารถเพิ่มเติมภาพเพื่อเสริมเรื่อง และเป็นหัวใจ สำคัญเพื่อให้เห็นอันตราย เช่น ถ่านไฟฉายที่เก่าและสารเคมีรั่วไหลจนเต็มแล้ว เป็นต้น

๔. การเรียบเรียงประเด็น การเล่าเรื่อง ยังสับสน วกวน ควรเรียงลำดับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอที่ละ เรื่อง และไม่ให้อินโฟกราฟิกซ้ำซ้อน เช่น เมื่อพูดถึงที่มาของถ่านไฟฉายที่ไม่ได้มาตรฐาน ก็นำไปสู่อันตรายของการใช้ งานและการกำจัด ไม่ถูกวิธี แล้วต่อที่มาตรการควบคุม ป้องกัน แต่ไม่ควรย้อนกลับไปพูดเรื่องที่มากอีกเป็นต้น

๕. การนำเสนอข้อเสนอทางออกและทางแก้ไขในเรื่องเป็นเสียงผู้บรรยาย ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ ควรให้แหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องเป็นคนบอกข้อมูล ก็จะทำให้เรื่องมีน้ำหนักมากขึ้น และได้ข้อเท็จจริงที่ละเอียด ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในภาพรวมสำหรับผลงานที่ส่งเข้าประกวด

๑. การเลือกประเด็น

ผลงานที่ส่งเข้าประกวดรางวัล “สายฟ้าน้อย” ในประเภท โทรทัศน์ปีนี้ โดยส่วนใหญ่เลือกประเด็นได้ดี และน่าสนใจ เพียงแต่อาจขาดข้อมูลเชิงลึกหรือหาข้อมูลประกอบไม่มากพอเพื่อให้เรื่องสมบูรณ์ จึงเป็นเพียง การพูดกว้างๆ ไม่รอบด้านและหลงประเด็น เช่น แรงงานข้ามชาติ เมื่อมีปัญหาที่ควนสรูปว่าเป็นเหตุผลที่ไม่ ควรมีแรงงานข้ามชาติ หรือกรณีเขื่อนปากมูล ชี้ว่าปัญหามาจากรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ที่ไปปิดเขื่อน แต่ข้อเท็จจริงคือ ปัญหาดังกล่าวมีมานานก่อนหน้านี้อแล้ว

บางเรื่องเสนอเนื้อหาเพียงมิติเดียว ทั้งๆที่เรื่องดังกล่าว มีมุมมองด้านอื่นๆด้วย เช่น การแก้ปัญหาเด็ก ถูกทอดทิ้ง นอกจากใช้กฎหมายหรือส่งเข้าสถานพินิจแล้ว ยังมีมุมมองเรื่องครอบครัว สังคม วัฒนธรรมที่ควร ต้องคำนึงถึงเช่นกัน

ในขณะที่บางเรื่อง มีข้อมูลดี มีสถิติประกอบ แต่น่าเสียดายที่กลับไม่ได้นำมาประกอบหรือใช้ในบท โทรทัศน์ บางเรื่อง ขาดมิติและความเชื่อมโยงกับ “ข่าว” จะเน้นหนักเนื้อหาในเชิงสารคดีมากกว่า

538/1 ถนนสามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2243-8479 โทรสาร 0-2243-8489

538/1 SAMSEN ROAD, DUSIT, BANGKOK 10300 TEL. 0-2243-8479 FAX. 0-2243-8489

๒. การเล่าเรื่องและกลวิธีนำเสนอ

เนื่องจากโทรทัศน์ เป็นสื่อที่รับชมได้ในเวลาอันรวดเร็ว และไม่อาจย้อนทวนข้อมูลในเวลาจำกัด ดังนั้นวิธีเล่าเรื่อง จึงต้องมีลำดับที่ชัดเจน ไม่สับสน วางโครงเรื่องให้เป็นขั้นตอน กระชับ เข้าใจง่าย ต้องรู้ว่าหัวใจสำคัญที่สุดของเรื่อง คืออะไร และจะเลือกวิธีการ “เล่า” อย่างไรให้น่าสนใจ เช่น เรื่อง เสียงจากดิน มหาภคภัยธรรมชาติระลอก ที่บอกเล่าวิธีการทำให้เกิดเสียง จากรอยแยกของแผ่นดิน ประเด็นน่าสนใจมาก แต่ปรากฏว่าตลอดทั้งเรื่อง ผู้ชมไม่มีโอกาสได้ยินเสียงดังกล่าวเลย เป็นต้น (เปิดตัวอย่าง เด็กเปิดหมวก/ เพลงจากแผ่นดิน)

๓. การเลือกแหล่งข่าว มีความสำคัญมาก หลายเรื่อง เมื่อถึงข้อมูลสำคัญ แทนที่จะให้แหล่งข่าวเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงกลับไปให้คนบรรยายเนื้อหาหรือนักข่าวพูดเอง จึงทำให้ข้อมูลไม่หนักแน่น ขาดน้ำหนัก

ในเวลาเดียวกัน แหล่งข่าวของบางเรื่องกลับไม่น่าเชื่อถือ เพราะเหมือนผู้ผลิตได้เตรียมข้อมูล หรือเขียนบทให้พูด หรือไม่ชัดเจนว่า เป็นแหล่งข่าวจริงหรือไม่ เช่น เรื่องเด็กติดเกม และปัญหาการทำแท้ง ไม่ใช่ความผิดของผู้ชมที่จะสงสัย หรือเกิดความไม่แน่ใจและไม่เชื่อถือในสิ่งที่ได้เห็น แต่เป็นหน้าที่ของผู้ผลิตที่ต้องเสาะหาหลักฐานและข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นความจริง และมีความน่าเชื่อถือ มากเพียงพอ มาทำให้ผู้ชมเชื่อโดยใช้กลวิธีที่เหมาะสม

เทคนิคการตัดต่อคำสัมภาษณ์ ต้องระมัดระวังให้มากเป็นพิเศษ และควรเลือกตัดเสียงที่เป็นช่วงยาวมากเพียงพอจะเข้าใจเรื่อง แต่ไม่ควรเลือกตัดเฉพาะคำที่ต้องการสั้นๆมาปะติดต่อกัน เพราะจะทำให้ผู้ชมฟังแล้ว สับสน ไม่ราบรื่น อีกทั้งมีโอกาสทำให้ความหมายบิดเบนไป และตีความได้ว่า ผู้ผลิตมีเจตนาบางอย่างแฝงเร้น หรือมีธงคำตอบไว้ล่วงหน้า ทำให้คนดูเกิดข้อสงสัย

๔. กระบวนการผลิตโดยใช้ศาสตร์และศิลปะของโทรทัศน์

ผลงานหลายชิ้นยังไม่สื่อความหมายได้ชัดเจนเพียงพอ โทรทัศน์สื่อความหมายด้วยภาพและเสียง ซึ่งควรเสริมเรื่องระหว่างกัน แต่ต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน และต้องหลีกเลี่ยงการเสนอภาพที่หมิ่นเหม่ต่อความโหดร้ายรุนแรง ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นหน้าที่พื้นฐานของผู้ผลิตที่จะต้องปกป้องแหล่งข่าวที่จะไม่ได้รับผลกระทบหลังจากผลงานได้ถูกเผยแพร่ออกไป

การใช้ภาพเพื่อเล่าเรื่อง ไม่จำเป็นต้องเสนอภาพที่ตรงไปตรงมา อาจเลือกใช้สัญลักษณ์หรือภาพที่ตีความหมายได้ตรงกันแทน

การใช้ดนตรีประกอบที่ไม่สอดคล้องกับเรื่อง ไม่เกี่ยวข้อง ทำให้ลดคุณค่าของเรื่อง แทนที่จะเสริมเรื่องการใช้พิธีกรเปิดหน้า เพื่อบอกเล่าหรือเชื่อมร้อยเรื่องราว ต้องทำอย่างมีเหตุมีผลและสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังนำเสนอ เพราะไม่เช่นนั้น จะทำลายคุณค่าของเรื่อง มากกว่าการทำให้เรื่องกลมกลืนและน่าเชื่อถือ

๕. ความถูกต้องของข้อมูล และจริยธรรมของผู้ผลิต

แม้เรื่องเหล่านี้ อาจเป็นความผิดพลาดเล็กๆ น้อยๆ โดยไม่ได้ตั้งใจ แต่สื่อมวลชนที่ดี ต้องไม่ละเลยโดยเด็ดขาด เพราะถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องนำเสนอข้อมูลที่เป็น “ความจริง” เท่านั้น นอกจากนี้ ยังต้องตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่สำคัญทุกชั้นตอนก่อนออกอากาศ รวมทั้ง ชื่อ ยศ ตำแหน่ง ใต้เค็ลล์ เปิดปิดรายการ

ผลงานที่ส่งเข้ามาประกวดหลายเรื่อง ทั้งพิธีกรและผู้บรรยาย อ่านออกเสียงภาษาไทย คำควบกล้ำที่ไม่ชัดเจน จึงลดทอนคุณค่า ความน่าสนใจของเรื่องไปอย่างน่าเสียดาย

นอกจากนี้ มีผลงานหลายชิ้นที่ได้นำภาพของสื่อมวลชนอื่นๆ มาประกอบเรื่อง แต่กลับไม่ได้อ้างอิง หรือให้เครดิตแหล่งที่มาของข้อมูลหรือภาพดังกล่าว จึงมีโอกาสนักผู้ชมจะสงสัยว่า ได้ผลิตผลงานนั้นๆ ด้วยตัวเองหรือไม่ และส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของรายการในท้ายที่สุด

๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๐

สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย